

Matkailuoppaan koulutuksen opetussuunnitelma

Auktorisoituna matkailuoppaana toimiminen

**Koulutuksen laajuus vähintään 200 oppituntia
josta yksi kolmasosa itsenäistä opiskelua ja
yksi kolmasosa käytännön harjoituksia**

**SUOMEN OPASLIITTO ry
FINLANDS GUIDEFÖRBUND rf**

**Tuureporinkatu 8, 20100 TURKU
045 - 2577 411
toimisto@suomenopasliitto.fi
www.suomenopasliitto.fi**

Sisällysluettelo

MATKAILUOPPAAN KOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMA.....	3
1. Ammattitaitovaatimukset	3
A. Oppaan osaaminen/matkailuoppaana toimiminen.....	3
B. Opastukseen valmistautuminen.....	3
C. Opastuksen toteutus	3
D. Opastuksen päättäminen.....	4
E. Erillispätevydet.....	4
2. Ammattitaidon osoittamistavat.....	4
F. Kirjalliset tehtävät	4
G. Suulliset tehtävät	4
H. Osaamisen arviointi.....	4
MATKAILUOPPAAN KOULUTUKSEN SISÄLTÖ.....	5
Oppaiden ammatillinen järjestäytyminen	5
PAKETTI 0 Suomen Opasliiton alue-edustaja toteuttaa alueellisesti (ei nauhoite).....	5
Oppaan työ ja opastamisen taito.....	5
PAKETTI 1 Oppaan työ -Opastamisen erilaiset toimintaympäristöt 3 h.....	5
PAKETTI 2 Oppaat työ – asiakasryhmät, kulttuuri, eettiset kysymykset 2 h.....	5
PAKETTI 3 Oppaan työ - vastuullisuus ja turvallisuus 2 h	5
PAKETTI 4A ja 4B Opastamisen taito teoria yhteensä 4 h	5
Matkailualan tietous.....	6
Paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen yleistietous oppaan näkökulmasta	6
Suomen yleinen yhteiskuntatieto	6
Suomen historia.....	6
Alue- ja paikkakuntatietous.....	6
Esiintymis- ja opastustaito/ käytännön harjoitukset	7
Kirjalliset oppimistehtävät sekä palaute ja kehittäminen.....	7
Suulliset tehtävät.....	7
Oman suunnitelman mukaisen opastuksen toteuttaminen.....	7
Opastusnäyttö linja-autossa (tai sopimuksen mukaan kävellen) ja palaute	7
Erillispätevydet	7
Suosittelavia lähteitä itseopiskeluun	8

MATKAILUOPPAAN KOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

Auktorisoituna matkailuoppaana toimiminen

Matkailuoppaan koulutuksen tavoitteena on kouluttaa auktorisoituja matkailuoppaita, jotka osaavat opastaa omalla kotipaikkakunnallaan ja omalla matkailualueellaan laadukkaasti, asiakasystävällisesti ja ammattimaisesti. Opetussuunnitelma perustuu matkailuoppaan ammattitaitovaatimuksiin ja tavoiteltaviin osaamisalueisiin.

1. Ammattitaitovaatimukset

A. Oppaan osaaminen/matkailuoppaana toimiminen

- Hankkii ja hyödyntää luotettavaa tietoa alueensa kohteista sekä matkailualasta.
- Ymmärtää työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta.
- Tuntee alueen ja kohteiden historian, nykytilan ja tulevaisuuden näkymät.
- Ideoi, suunnittelee ja hinnoittelee opastuspalveluita erilaisille kohderyhmille.
- Laatii reitti- ja aikataulusuunnitelmat sekä opastussisällöt.
- Hallitsee matkailualan lainsäädännön sekä soveltaa sitä työssään.
- Palvelee asiakkaita sujuvalla kielitaidolla ja huomioi kulttuuritaustat.
- Käyttää tarinallistamista ja elämyksellisyyttä opastuksessa.
- Noudattaa eettisiä ja kestävän kehityksen mukaisia periaatteita ja vaitiolovelvollisuutta.
- Toimii taloudellisesti ja resurssitehokkaasti.
- Hallitsee tarvittavan tietotekniikan käytön
- Arvioi ja kehittää omaa työtään.

B. Opastukseen valmistautuminen

- Pukeutuu tilanteen ja sään mukaan sekä ennakoi muuttuvat olosuhteet.
- Toimii aikataulun mukaan ja on ajoissa.
- Varaa tarvittavat resurssit kuten äänenvahvistin tai muut tekniset apuvälineet sekä tekee varasuunnitelman.
- Selvittää ennakkotiedot asiakkaista ja kohteista.
- Arvioi riskit ja laatii turvallisuussuunnitelman.
- Huomioi työturvallisuuden ja ergonomian.

C. Opastuksen toteutus

- Ottaa asiakkaat vastaan tilanteeseen sopivalla tavalla.
- Huomioi kulttuuritaustat ja toimii hyvien käytöstapojen mukaisesti.
- Viestii selkeästi, huolehtii asiakasturvallisuudesta ja antaa tarkat ohjeet.

- Käyttää ääntään tilanteeseen sopivalla tavalla ja käyttää tarvittaessa äänenvahvistinta.
- Hallitsee ryhmän opastamisen eri tilanteissa mm liikkumisen ohjauksessa ja odotustilanteissa.
- Tuottaa elämyksiä tarinankerronnalla.
- Huomioi palvelun esteettömyyden.

D. Opastuksen päättäminen

- Viimeistelee ja päättää opastuksen.
- Varmistaa asiakastyytyväisyyden.
- Kerää palautetta ja hyödyntää sitä toiminnan kehittämisessä.
- Tekee itsearvioinnin.
- Hallitsee laskutuksen.

E. Erillispätevydet

- Ensiapu 1 tai hätäensiapu.
- Matkailualan Turvallisuuspassi tai vastaavat tiedot.
- Muut mahdolliset tehtävän edellyttämät luvat ja pätevydet.

2. Ammattitaidon osoittamistavat

F. Kirjalliset tehtävät

- Opastuksen runko ja sisältösuunnitelma – Paikallisjärjestäjän arviointi
- Aluetietouden todentaminen kirjallisella kokeella – Paikallisjärjestäjän arviointi

G. Suulliset tehtävät

- Oman suunnitelman mukaisen opastuksen toteuttaminen äänenvahvistinta käyttäen – Paikallisjärjestäjän arviointi
- Opasliiton ohjeiden mukainen opastusnäyttö linja-autossa – Opasliiton valtuuttamien arvioijien arviointi.

H. Osaamisen arviointi

- Suorittaa opastusnäytöt HYVÄKSYTYSTI
- Suorittaa kirjalliset tehtävät ja muuta paikallisjärjestäjän antamat tehtävät HYVÄKSYTYSTI

MATKAILUOPPAAN KOULUTUKSEN SISÄLTÖ

Oppaiden ammatillinen järjestäytyminen

- paikallinen opastointi
- alueellinen opastointi

PAKETTI 0 Suomen Opasliiton alue-edustaja toteuttaa alueellisesti (ei nauhoite)

- Valtakunnallinen opastointi
- Suomen Opasliitto ry: organisaatio, tehtävät, auktorisointiin liittyvät asiat jne.
- Maksuton, voidaan toteuttaa joko läsnäolokoulutuksena tai etänä, kuuluu aina koulutukseen.
- Sovitaan Suomen Opasliiton ja paikallisen alue-edustajan kanssa.

Oppaan työ ja opastamisen taito

Tarjolla korvausta vastaan Opasliiton tuottamat videokoulutukset eli paketit. Voidaan toteuttaa myös paikallisjärjestäjän toimesta ilman videoita.

PAKETTI 1 Oppaan työ -Opastamisen erilaiset toimintaympäristöt 3 h

- Johdatus opastamisen työprosessiin ja sen vaiheisiin
- Opastamisen työprosessin eri vaiheet
- Reitti-, aikataulu- ja opastussuunnitelman laatiminen kävellen, kohteissa ja linja-autossa.

PAKETTI 2 Oppaat työ – asiakasryhmät, kulttuuri, eettiset kysymykset 2 h

- Erilaisten asiakkaiden ja asiakasryhmien ja kulttuuritaustojen huomioiminen
- Opastamisen eettiset ja moraaliset kysymykset

PAKETTI 3 Oppaan työ - vastuullisuus ja turvallisuus 2 h

- Opastamisen turvallisuusasiat ja riskianalyysi (asiakas- ja työturvallisuus)
- Kuluttajapalvelulaki
- Turvallisuusasiakirjan laatiminen
- Vastuullisuus

PAKETTI 4A ja 4B Opastamisen taito teoria yhteensä 4 h

- viestintä- ja vuorovaikutustaidot
- kielen oikea ja luonteva käyttö
- esiintymis- ja tarinankerrontataito elämyksen tuottamisessa
- hyvän oppaan ominaisuudet

Matkailualan tietous

Matkailualan keskeiset peruskäsitteet
 Matkailupalvelut paikallisesti ja alueellisesti
 Maakuntien, alueen ja/tai paikkakunnan matkailun vetovoimatekijät
 Luonnon ja kulttuurin vetovoimat

Suomen matkailu

Valtakunnallinen matkailutarjonta Suomessa
 Suomen ja oman maakunnan matkailustrategiat tai muut matkailun
 kehittämissasiakirjat
 Matkailumotiivit
 Suomen tärkeimmät matkailualueet ja –kohteet
 Matkailualan organisaatiot ja järjestöt

Matkailualan lainsäädäntö

- kuluttajansuojalaki
- matkapakettilaki
- laki kulutuspalveluiden turvallisuudesta
- yrittäjää koskevat lait
- matkailualan arvonlisävero

Paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen yleistietous oppaan näkökulmasta

Suomen yleinen yhteiskuntatieto

Kirkot ja uskontokunnat paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti

Suomen historia

(Tarjolla Suomen Opasliiton tuottama videokoulutus)
 Suomen syntyhistoria, historia ja sotahistoria
 Väestö, kieli ja murteet
 Geologia

Alue- ja paikkakuntatietous

Paikkakunta ennen, nyt ja tulevaisuudessa

-Esimerkkejä

Oma alue matkailualueena

Alueen matkailustrategia

Alueen luonto ja kulttuuri

Alueen historia

Nähtävyydet, muistomerkit, rakennukset, kohteet jne.

Historialliset henkilöt, tapahtumat muut kohokohdat
Alueen matkailupalvelut, majoitus, ravitsemus jne.
Väestö, asukkaat ja merkkihenkilöt
Hallinto ja kunnallispolitiikka
Suurimmat työnantajat, yritykset ja teollisuuslaitokset
Kansainväliset yhteydet ja yhteistyö, ystävyyskaupunkitoiminta
Omat perinteet, erikoisuudet, perinneruuat, juhlat jne.
Tapahtumat
Tiedotusvälineet

Esiintymis- ja opastustaito/ käytännön harjoitukset

Ohjeita oppaalle: esiintyminen, asiakaspalvelu ja ryhmän hallinta, paikalliset vinkit.
Opastusharjoittelua kävellen, kohteissa ja linja-autossa
Rooli- ja teemaopastusten harjoittelua
Tarinoita ja kertomuksia alueesta/paikkakunnasta ja merkkihenkilöistä
Työn harjoittelua oppaana toimivien matkassa
Henkilökohtainen ohjaus, arviointi ja palaute

Kirjalliset oppimistehtävät sekä palaute ja kehittäminen

Tuotteistaminen - Opastuksen runko ja sisältösuunnitelma
Aluetietouden todentaminen **kirjallisella kokeella**

Suulliset tehtävät.

Oman suunnitelman mukaisen opastuksen toteuttaminen

- paikallisjärjestäjän arviointi

Opastusnäyttö linja-autossa (tai sopimuksen mukaan kävellen) ja palaute

- Suomen Opasliiton arvioijat arvioivat (kts. Opasliiton näyttö- ja arviointiohjeet)

Erillispätevydet

SPRn EA1 tai hätäensiapukoulutus tai vastaavat tiedot
Matkailualan turvallisuuspassikoulutus tai vastaavat tiedot

Suosittelavia lähteitä itseopiskeluun

Paikallisesti ja alueellisesti eriytyvä kirjallisuus Paikallisjärjestäjän suosittama materiaali ja lähdekirjallisuus.

Paikkakunnan alueen historia ja muu kirjallisuus
Matkailustrategiat

Linkkejä tiedonjanoon:

Visit Finland tuotteistaminen ja tuotekehitys

<https://www.visitfinland.fi/globalassets/visitfinland.fi/vf-julkaisut/2023/tunnista-kohderyhmasi-asiakkaasi-ja-vahvuutesi.pdf>

<https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/tuotekehitysteemat/kulttuurimatkailu/culture-creators/tuotteistaminen-ja-testaus>

Vastuullisuus ja kestävä matkailu:

<https://www.visitfinland.fi/liiketoiminnan-kehittaminen/vastuullinen-matkailu/>

Suomen Matkailustrategia ym:

<https://tem.fi/suomen-matkailustrategia>

<https://stat.fi/tilastotieto>

<https://www.visitfinland.com/en/>

Suomen historia pähkinänkuoressa:

<https://www.infofinland.fi/fi/information-about-finland/finnish-history>

<https://peda.net/kol/foorumi/m/ss/ol/sjs/shl>

Suomen Opasliitto ry hallitus
Hyväksytty 30.3.2026